

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ที่มีต่อความสามารถ
ในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
แผนกช่างอุตสาหกรรม*

The Effects of Gestalt Group Counseling on Adversity Quotient of
Vocational Certificate Level Students in Department of Industry

ฐิติยา แยมน์นิมมวล,** วท.ม
ระพินทร์ ฉายวิมล,*** คด.
เพ็ญญา กุลนภาดล,**** กศ.ด.

Thitiya Yaemnimnual, M.Sc.
Rapin Chayvimol, Ph.D.
Pennapha Koolnaphadol, Ed.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรมกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่มีระดับคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคและโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และ

ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธีทดสอบแบบมอนเฟอริโรนี

ผลการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์

Abstract

This research aimed to study the effects of Gestalt group counseling on adversity quotient

* วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**** อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

of vocational certificate level students in department of industry. The sample composed of vocational certificate level students in department of industry at Sattahip Technical College, Chon Buri province who had score on the adversity quotient less than 25th percentile. The random sampling method was adopted to assign sample into two groups: an experimental and a control, ten students in each. The instruments used in this research were the measure of adversity quotient and the Gestalt group counseling program. The experiment counseling consisted of 12 sessions, each session take about 60 minutes long. The research design was two-factor experimental design with repeated measures on one factor. The study was divided into three phases: the pretest phase, the posttest phase and the follow-up phase. The data were then analyzed by repeated measure analysis of variance: one between-subject variable and one within-subject variable and testing the difference among mean by the Bonferroni Method.

The results revealed that there was a statistically interaction at .05 levels between the method and the duration of the experiment. The participants in the experimental group developed higher adversity quotient than those in the control group in the posttest and the follow-up phases with the statistical significance at .05. The adversity quotient of participants in the experimental group was found to be higher at the posttest and the follow-up phases than of the pretest with the statistical significance at .05.

Key words: Adversity quotient, vocational certificate level students in department of industry, Gestalt group counseling

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยควรหันมาให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กและเยาวชนได้เผชิญสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ฝึกกระบวนการคิดและการแก้ไขปัญหา เพราะปัจจุบันการมุ่งพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญอาจไม่เพียงพอ เพราะโลกยุคใหม่ต้องการเด็กและเยาวชนที่มีความเข้มแข็งเพื่อจะได้ต่อสู้กับปัญหาที่จะเกิดขึ้น และคนที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเป็นคนที่มีความสามารถทางสติปัญญา มีความฉลาด แต่พบว่าความฉลาดเพียงอย่างเดียวอาจทำให้คนไม่ประสบความสำเร็จ ดังเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่คนที่มีความสามารถทางสติปัญญา มีความรอบรู้มากมาย แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ประสบได้ การที่เด็กหรือคนในวัยต่างๆ จะประสบความสำเร็จได้จึงควรมี 3 ลักษณะส่วนประกอบกันคือ ความสามารถทางสติปัญญา (intelligence quotient: IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional quotient: EQ) และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (adversity quotient: AQ) (จิตรา ดุษฎีเมธา, 2551)

ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคเป็นแนวคิดของ สตอลทซ์ (Stoltz, 1997, p. 8) ที่เสนอว่า คนที่สามารถจัดการกับความทุกข์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงานเช่นเดียวกับแนวคิดของ โกลแมนและบา-ออน (Goleman, 1995 & Bar-on, 1992 อ้างถึงใน มณีโชค สังกาญ, 2549, หน้า 12) ที่เชื่อว่าความสำเร็จของมนุษย์ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถทางสติปัญญา อย่างไรก็ตามไม่ใช่ทุกคนจะสามารถใช้ประโยชน์จากความฉลาด

ทางอารมณ์และความสามารถทางสติปัญญาของตนได้เต็มที่ บางคนอาจมีความสามารถมาก มีพรสวรรค์ที่ยิ่งใหญ่ มีศักยภาพซ่อนอยู่มากมาย มีทักษะมากพอ แต่ทว่าอาจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะบุคคลนั้นขาดความเพียรพยายามที่จะฝ่าฟันหรือต่อสู้กับอุปสรรค เมื่อเผชิญกับอุปสรรคหรือความยากลำบาก ก็ถอยหนี เลิกทำ หรือล้มเลิกความตั้งใจและยุติการกระทำไปในที่สุด ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาหรือปลดปล่อยศักยภาพที่มีอยู่เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จ

การจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนากำลังคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม ความอดทน ซื่อสัตย์ มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค มีบุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสมตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรมเพื่อเป็นแหล่งผลิตแรงงานประเภทช่างอุตสาหกรรมที่เป็นความต้องการของตลาดในภาคอุตสาหกรรม โดยแผนกช่างอุตสาหกรรมมีสาขาวิชาที่เปิดสอนหลายสาขาวิชา คือ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ งานเชื่อมโลหะ แม่พิมพ์โลหะ แม่พิมพ์พลาสติก เขียนแบบเครื่องกล งานการก่อสร้าง แมคคาทรอนิกส์ เครื่องกลอุตสาหกรรม และเครื่องกลเกษตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผลิตกำลังฝีมือให้กับสถานประกอบการ จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นด้วยแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แผนกช่างอุตสาหกรรม จากสถานศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี โดยการสุ่มอย่างง่ายเลือกสาขาวิชาได้ 3 สาขาวิชา ดังนี้ ช่างยนต์ จำนวน 159 คน พบว่ามีระดับคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 69.8 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 27.67 และระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 2.52 ช่างไฟฟ้ากำลัง จำนวน 30 คน มีระดับคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟัน

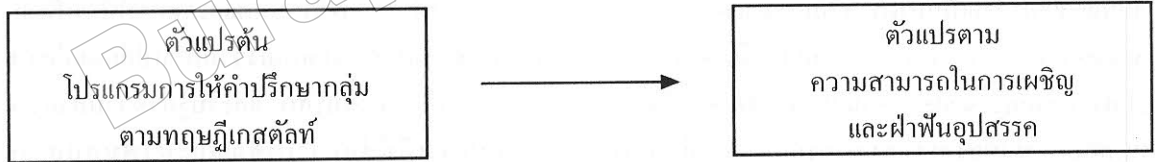
อุปสรรคระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 30.00 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60.00 และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 10.00 และช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 28 คน มีระดับคะแนน ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.71 และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 14.29 ซึ่งเมื่อพิจารณาพบว่าโดยรวมนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แผนกช่างอุตสาหกรรมมีค่านเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคเป็น 49.94 สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แผนกช่างอุตสาหกรรมมีลักษณะของความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระดับไม่สูง ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนลาออกกลางคัน ทำให้สูญเสียเวลาทางวรศึกษา และส่งผลให้สถานศึกษาขาดบุคลากรแรงงานที่มีทักษะอาชีพป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 เป็นระยะหัวเลี้ยวต่อที่สำคัญเนื่องจาก เป็นระยะเวลาที่ต้องเผชิญปัญหาและต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว การใช้ชีวิตในสถานศึกษาทั้งในเรื่องของเวลาเรียน จาก การเรียนในระบบปิดมาเป็นระบบเปิด และการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพมีหลักสูตรที่เน้นการเรียนภาคทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติการทางวิชาชีพ ทำให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ต้องรับผิดชอบด้านของการเรียน ด้านส่วนตัวและด้านสังคมมากกว่านักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีอื่น

วิธีการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคได้ ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่ทำให้วัยรุ่นได้บอกเล่าเรื่องราวความรู้สึกของตนภายใต้สัมพันธภาพที่อบอุ่น ทำให้เกิดเป็นความรู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจกลุ่มและรับรู้ว่าคุณคอื่นก็มีปัญหาเช่นกัน ทำให้บุคคลกล้าเผชิญ

กับปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มและพบแนวทางในการแก้ปัญหาหลากหลายรูปแบบ และเกิดการเดือกคิด ตัดสินใจ (Corey, 2008, p.3) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนเกิดสติ มีความตระหนักรู้ในตนเอง ทั้งด้านความรู้สึก พฤติกรรม โดยมุ่งเน้นที่สภาวะปัจจุบัน ซึ่งการตระหนักรู้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และช่วยพัฒนาความสามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคของบุคคล (ดวงมณี จงรักษ์, 2549, หน้า 141-142) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจวิธีการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์มาพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แผนกช่างอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง เข้าใจความคิด อารมณ์และสามารถตระหนักถึงสภาวะความรู้สึกในปัจจุบันของตนเองอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้นักเรียนมีวุฒิภาวะและส่งผลให้มีความสามารถในการพึ่งพิงอาศัยตนเอง มีศักยภาพในการเผชิญกับอุปสรรคได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตาม

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research design) โดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (two-factor experiment with repeated measures on one factor) (Winer, Brown & Michels, 1991, p. 509)

ทฤษฎีเกสตัลท์ที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์มาเป็นกรอบแนวคิด โดย คอเรีย (Corey, 2008, p.283-284) กล่าวถึง เพิร์ลส์ ว่ามีความเชื่อว่าการมีสติหรือการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในสภาวะปัจจุบันและการทำงานของกายกับจิตที่ควบคู่กันไป ซึ่งเป็นแบบองค์รวม (holistic approach) และจะทำให้เกิดการบูรณาการได้มากกว่าที่แยกออกมาวิเคราะห์เป็นส่วน ซึ่งการตระหนักรู้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นหรือสิ่งแฉดล้อมมาเป็นการพึ่งพาตนเองและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนเอง มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง รวมถึงการใช้ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ในการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และช่วยพัฒนาความสามารถในการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคให้เพิ่มขึ้น ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ในสถานศึกษาที่เปิดสอนแผนกวิชาช่างอุตสาหกรรมในจังหวัดชลบุรี มีทั้งหมดจำนวน 12 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2554) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple

random sampling) โดยการจับฉลากเพื่อสุ่มสถานศึกษาและสุ่มได้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 ทั้งหมด 849 คน และผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากเพื่อสุ่มสาขาวิชา ได้สาขาวิชาช่างยนต์ ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 193 คนและผู้วิจัยให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 ตอบแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้เหลือเพียง 20 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ดังนี้ มีคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง ผู้วิจัยทำการสุ่มเข้ากลุ่ม (random assignment) โดยการจับฉลากให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเองจากการศึกษาแนวคิดของ สตอลทซ์ (Stoltz, 1997, pp. 88-100) แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมสถานการณ์ ด้านความพยายามในการแก้ปัญหา ด้านการมองโลกในแง่ดีและด้านความอดทนต่อปัญหา มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ (Likert rating scales) จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .98

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ ประกอบด้วยแผนการให้คำปรึกษา 12 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ ชี้แจงวัตถุประสงค์และการทำงานของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์

ครั้งที่ 2 การรักษาสัมพันธภาพ ให้สมาชิกมี

ความรู้สึกคุ้นเคยเป็นกันเอง อบอุ่น เกิดความไว้วางใจซึ่งกัน

ครั้งที่ 3-4 การควบคุมสถานการณ์ ให้สมาชิกได้สำรวจสถานะความรู้สึกในขณะปัจจุบันและสามารถตัดสินใจได้ว่าต้องปฏิบัติตนต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นอย่างไรและสามารถบอกวิธีการเผชิญปัญหาและควบคุมสถานการณ์ที่เหมาะสมได้

ครั้งที่ 5-6 ความพยายามในการแก้ปัญหา ให้สมาชิกได้สำรวจและวางแผนในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับตนเองชีวิตและสามารถกำหนดแนวทางและวิธีในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ครั้งที่ 7-8 การมองโลกในแง่ดี ให้สมาชิกสามารถมองปัญหาหรืออุปสรรคให้เป็นด้านดีและสามารถเลือกหาหนทางในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดให้กับตนเอง

ครั้งที่ 9-10 ความอดทนต่อปัญหา ให้สมาชิกได้สำรวจตนเองและเห็นความสำคัญของการมีเป้าหมายในชีวิตและเข้าใจว่าอุปสรรคมีที่สิ้นสุดและไม่เชื่อมโยงจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่ง

ครั้งที่ 11 บูรณาการความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ให้สมาชิกได้มีโอกาสสำรวจและวิเคราะห์ตนเอง

ครั้งที่ 12 บัจฉินิเทศและยุติการให้คำปรึกษา ให้สมาชิกกลุ่มสำรวจตนเองว่ามีการเปลี่ยนแปลงในด้านความคิด ความรู้สึก และรับรู้ถึงความสามารถของตนเองที่มีต่อการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคอย่างไรและยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม

หลังจากที่ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมแล้วได้นำโปรแกรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านสาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วทดลองใช้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความบกพร่องของโปรแกรมแล้วมาปรับปรุง

อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมในการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โดยผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจในการเข้าร่วมวิจัยด้วยตนเอง โดยการตอบรับหรือการปฏิเสธ จะไม่มีผลเสียใดๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม การดำเนินการทุกอย่างจะถือเป็นความลับ ผู้วิจัยเข้าแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย การเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับรวมทั้งสิทธิในการปฏิเสธการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวจากการวิจัยโดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการศึกษาทั้งสิ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 ทำแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคแล้วเรียงลำดับคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคจากสูงสุดไปหาต่ำสุด คัดเลือกผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 49 คน จากนั้นผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากเพื่อแบ่ง 2 กลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 10 คนและกลุ่มควบคุม 10 คน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์พร้อมกันทุกคน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที จำนวน 12 ครั้ง คือวันอังคารและวันพฤหัสบดี ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษา แต่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการเรียนการสอนตามปกติ รวมถึงเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้

หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองทันที ผู้วิจัยวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคทั้งใน

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รวมทั้งมีการติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการทดลอง 2 สัปดาห์ เพื่อเป็นคะแนนในระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคก่อนการทดลอง หลังการทดลองสิ้นสุดทันทีและระยะติดตามผล 2 สัปดาห์
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองสิ้นสุดทันทีและระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated measures analysis of variance: one between-subjects variable and one within-subjects variable) (Howell, 2007, pp. 449-460) ซึ่งเป็น parametric statistics เนื่องจากการแจกแจงของข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลง ได้แก่ การแจกแจงของประชากรเป็นโค้งปกติ
3. เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธีทดสอบแบบบอนเฟอรโรนี (Bonferroni Method)

ผลการวิจัย

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ที่มีต่อความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค สามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันทีและระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันสรรคด้วยวิธีทดสอบแบบบอนเฟอร์โรนี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ติดตามผล	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
กลุ่มทดลอง	77.10	4.70	106.10	9.57	133.80	9.24
กลุ่มควบคุม	80.70	3.86	77.90	6.31	77.10	3.78

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์เป็น 77.10, 106.10 และ 103.80 ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคเป็น 80.70, 77.90 และ 77.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

Source of Variation	df	SS	MS	F	P
Between Subject	19	12265.52			
Group (G)	1	11016.15	11016.15	158.71*	.00
SS w/in Groups	18	1249.37	69.41		
Within Subjects	40	17312.67			
Interval (P)	2	7049.43	3524.72	109.02*	.00
I X G	2	9099.30	4549.65	140.72*	.00
I X SS w/in Groups	36	1163.93	32.33		
Total	59	29578.18			

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลย่อยของวิธีการในระยะก่อนการทดลองหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันทีและระยะติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

Source of Variation	df	SS	MS	F	P
ก่อนการทดลอง					
Between-Subjects	1	64.80	64.80	1.45	0.23
Error	54	2413.30	44.69		
หลังการทดลอง					
Between-Subjects	1	3976.20	3976.20	88.97*	.00
Error	54	2413.30	44.69		
ระยะติดตามผล 2 สัปดาห์					
Between-Subjects	1	16074.45	16074.45	359.68*	.00
Error	54	2413.30	44.69		

$F_{.05} (1,47) = 4.05$ ปรับค่า df ด้วยวิธีการของ Welch and Satterthwaite (Howell, 2007, p.459) ได้ค่า $df = 46.84$

จากตารางที่ 3 พบว่าก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังการทดลองเสร็จสิ้นทันทีและระยะ

ติดตามผล 2 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง ด้วยวิธีการทดสอบแบบบอนเฟอรโรนี (Bonferroni Method)

\bar{X}	ระยะเวลา		
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ติดตามผล
	77.10	106.10	133.80
ก่อนการทดลอง (77.10)		29.00*	56.70*
หลังการทดลอง (106.10)		-	27.00*
ติดตามผล (133.80)			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญ และฝ่าฟันอุปสรรคในระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง (29.00) ในระยะติดตามผลพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง (56.70) และในระยะติดตามผลพบว่ามีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่าระยะหลังการทดลอง (27.00)

อภิปรายผล

1. นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่า

ระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ที่ช่วยให้นักเรียนในกลุ่มทดลองเกิดความตระหนักในตนเอง เข้าใจความคิด อารมณ์และสามารถตระหนักถึงสภาวะความรู้สึกปัจจุบันของตนเอง โดยการใช้ประสาทสัมผัสของตนเองมากกว่าใช้ความคิด ซึ่งสอดคล้องกับ คอเรีย (Corey, 2008, pp.195-196) กล่าวว่าผลของการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง รู้จักตนเองมากขึ้น ยอมรับความจริง กล้าเผชิญความจริงในปัจจุบันและสามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่พัฒนาความเจริญงอกงามให้แก่ตนเอง จากการที่นักเรียนในกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์จึงทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาแก้ไขปรับปรุงตลอดจนพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคจึงส่งผลให้ในระยะหลังการทดลองมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาภรณ์ นิลสม (2553) ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์พบว่านักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์มีทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงในระยะหลังการทดลองมากกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากนักเรียนในกลุ่มทดลองนั้นได้เรียนรู้ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการเข้ากลุ่ม ตลอดจนได้รับการฝึกฝนทักษะต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนกลายเป็นการจดจำและนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการเผชิญปัญหา รู้จักปรับตัวและมีความสามารถในการจัดการกับสิ่งที่ท้าทายรอบตัว ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญประภา นิตยวรรณ (2550) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคและการสร้างเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย พบว่านักศึกษามีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคและการสร้างเป้าหมาย หลังเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอุตสาหกรรมได้ ดังนั้นครู อาจารย์ ผู้ปกครองหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จึงควรส่งเสริมและนำไปประกอบการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเกสตัลท์

นี้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้นักเรียนหรือเยาวชนได้เกิดการตระหนักรู้ในตนเอง เกิดการเห็นความสำคัญของตัวเอง ปัจจุบันไม่ต้องกังวลอยู่กับอดีตและอนาคต ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขอยู่แบบยั่งยืนได้ต่อไป

2. การที่จะนำวิธีการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเกสตัลท์ ไปใช้ปฏิบัติจริงผู้ให้คำปรึกษาควรที่จะศึกษาวิธีการให้เข้าใจถึงขั้นตอน หลักการและเทคนิควิธีดำเนินการให้ถูกต้องชัดเจน ตลอดจนการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญก่อนที่จะนำไปปฏิบัติจริง โดยเฉพาะเทคนิควิธีการ ข้อดีและข้อจำกัด เพื่อที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเกสตัลท์สามารถพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคได้ ดังนั้นจึงควรนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มอื่น เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษา นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เด็กในสถานสงเคราะห์ เด็กในสถานพินิจ ตำรวจ หรือบุคลากรในวงการอื่นๆ

2. การจัดการให้คำปรึกษากลุ่มกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้วิจัยควรคำนึงถึงและให้ความสำคัญเกี่ยวกับกำหนดช่วงเวลาในการให้คำปรึกษาเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการให้คำปรึกษากลุ่มมีจำนวนหลายคนและอาจอยู่คนละห้องเรียน ผู้วิจัยควรจัดสรรช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการให้คำปรึกษาเพื่อมิให้เบียดบังเวลาเรียนและส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยอาจขอคำปรึกษาและความช่วยเหลือจากครูแผนกวิชาสามัญของสถานศึกษาในเรื่องของความเหมาะสมของช่วงเวลาในการให้คำปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณา

ให้คำปรึกษา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอบพระคุณบัณฑิตศึกษาที่กรุณาสนับสนุนและให้ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์

เอกสารอ้างอิง

จิตรา คุญฎีเมธา. (2551). *นักวิชาการชี้ค้นรุ่นใหม่เอคิวต่ำ ท้อง่าย*. วันที่ค้นข้อมูล 29 กุมภาพันธ์ 2551, เข้าถึงได้จาก <http://www.thairath.co.th/online.php>

ดวงมณี จงรักษ์. (2549). *ทฤษฎีการให้คำปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

ประภากรธน์ นิลสม. (2553). *ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพ็ญประภา นิตยวรรณ. (2550). *การพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคและการสร้างเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มณีโชค สังหาญ. (2549). *การใช้กิจกรรมจากโปรแกรมการศึกษาคุณค่าเพื่อชีวิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2554). *รายชื่อสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วันที่ค้นข้อมูล 20 กุมภาพันธ์ 2554, เข้าถึงได้จาก <http://www.esanpt1.go.th>

Corey, G. (2008). *Theory & practice of group counseling* (7th ed.). Belmont, CA: Thomson Books/Code.

Howell, D.C. (2007). *Statistical methods for psychology* (6th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Stoltz, P.G. (1997). *Adversity quotient : Turning obstacles into opportunities*. New York: William Morrow.

Winer, J.B., Brown, R.D., & Michels, M.K. (1991). *Statistically principles in experimental design* (3rd ed.). U.S.A.: McGraw-Hill.